

Forsvarsbygg
Eiendomsforvaltningen
Postboks 309
9483 HARSTAD

Sámediggi
Árvovárgeaidnu 50
9730 Kárašjohka

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI /SAKSBEHANDLER	MIN ČUJ./VÁR REF.	DIN ČUJ./DERES REF.	BEAIVI/DATO
Silje Hovdenak, +47 78 48 42 80 silje.hovdenak@samediggi.no	17/3731 - 5 Almmut go válddát oktavuodá/Oppgis ved henvendelse	2017/484-22/411	24.10.2017

telefonn: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Uttalelse - Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn - varsel om igangsetting av arbeid med statlig reguleringsplan og høring og offentlig ettersyn av planprogram

Vi mottok brev fra dere 9.08.2017 om varsel av oppstart planarbeid og planprogram for Evenes flystasjon. Vi beklager sen uttalelse og takker for utsatt frist til 24.10.2017, etter avtale med saksbehandler Margrethe Breivik Dahl.

Det bes om merknader og innspill til varsel om oppstart av reguleringsarbeidet og til planprogrammet. Evenes flystasjon er nå vedtatt å behandles som statlig plan. Dette medfører at innsigelsesadgangen gjennom plan og –bygningssloven ikke er til stede. Sametinget forventer at konsultasjonsavtalen ivaretar den manglende innsigelsesadgangen gjennom åpen informasjonsutveksling og konsultasjoner ved behov i de ulike planfasene.

Planarbeidets forhold til samiske interesser

Et viktig hensyn som skal ivaretas i planleggingen etter plan og bygningsslovens plandel er å sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv (jf. § 3–1). Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf for plansystemet spesielt, og er av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser. Sametinget er i loven pålagt plikten i å bistå i planleggingen når den berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv (jf. § 3-2). Sametingets planveileder konkretiserer hensyn som bør tas i planlegginga for å sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. De lovmessige rammene for vår uttalelse er i tillegg av kulturminneloven. Sametinget er delegert ansvar forvaltningsansvar for samiske kulturminner, i tillegg til at vi uttaler vi oss om hensynet til samiske interesser i plansammenheng.

Merknader til planprogrammet og videre prosess

Reindrift

Reindrifta representerer et viktig identitetsbærende for samisk språk og kultur i området og er over tid belastet av inngrep innafor deres distrikt. Flyplassen ved Evenes er et av de større inngrepene som har påført de redusert beiteland. Derfor er det viktig at en

Åpningstider:
Mandag - Fredag
08:00 - 15:30

utvidelse av flyplassen som Evenes flystasjon medfører ikke gir ytterligere belastning for reinbeitedistriktet. Sametinget ser på det som avgjørende at reinbeitedistriktet blir hørt og at dialogen mellom Forsvaret og reinbeitedistriktet er reell. Det vil si at de har mulighet til å stille på møter og være i dialog slik at deres syn blir hensyntatt og hørt i saken.

Vi noterer oss at de samla virkningene for reinbeitedistriktet skal vurderes. Vi minner om at Statens vegvesen sin håndbok for utredning som dere benytter i utredningen ikke legger opp til å utrede for den samla belastningen som det planlagte tiltaket og andre tiltak i området gir for reinbeitedistriktet. Viser her til plan og bygningslovens lovkommentar § 3-1 bokstav c.

Samiske kulturminner

Sametinget har foretatt befarings av omsøkte tiltak. Det ble under befaringsen ikke påvist automatisk fredete samiske kulturminner som skulle være til hinder for tiltaket. Etter befarings samt vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til omsøkte tiltak. Vi minner likevel om aktsomhetsplikten etter kulturminneloven § 8 annet ledd, og forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeid i marken.

Samisk befolkning

Evenes har en markasamisk befolkning som kan bli berørt av en økt aktivitet ved Evenes flystasjon. Vi har mottatt en rekke henvendelser om dette og det er utført delutredninger. Vi ber om at dette hensynet tas med videre i planarbeidet både når det angår utredning og medvirkning.

Konsultasjoner og ivaretagelse av samiske interesser

Det er gjennomført konsultasjoner mellom Sametinget og Forsvarsdepartementet i 2012. Sametinget er tilfreds med at Forsvaret har vært tidlig ute og tilbudt dialog og konsultasjoner med Sametinget i denne saken.

Det er på bakgrunn av konsultasjonen i 2012 og andre møter med departementet lagt inn tekst om samiske interesser og ivaretagelse av dette ved en utbygging av Evenes flystasjon i Stortingsproposisjon 73 S (2011–2012)» Et forsvar for vår tid», hvor det står:

«Et spesielt forhold for Evenes er ivaretagelse av samiske interesser. Evenes ligger i markasamisk område og er viktig for samisk kultur og identitet. Konsekvensene for den samiske befolkning, kultur og identitet er derfor overordnet kartlagt gjennom egne delutredninger. Det er også gjennomført flere konsultasjonsmøter med administrativt nivå på Sametinget underveis i prosessen. Det er gjennom konsultasjonsmøtene informert om utredningsprosessen og om hva en eventuell kampflybase på Evenes vil medføre av byggearbeider, sysselsetting, aktivitet og støy. Gjennom konsultasjonen har det blitt vurdert hvordan samiske interesser skulle ivaretas under utredningen og hvilke eventuelle konsekvenser en kampflybase kan ha for samisk kultur og samiske interesser. I lys av at Evenes kun er aktuell som en fremskutt operasjonsbase med et minimum av funksjoner og infrastruktur tilpasset understøttelse av periodevis trening og øving, vurderes de negative konsekvensene for samiske interesser til å være små og håndterbare. Da det ikke er regulær kampflyvirksomhet på Evenes i dag vil imidlertid selv en relativt liten permanent

tilstedeværelse medfører en endring i forhold til dagens situasjon. Det legges derfor opp til at samiske interesser involveres eksplisitt som en del av den videre arbeidet som vil følge vanlig praksis i utbyggingssaker med vurdering av støybelastning ved enkeltbygninger i forbindelse med detalj- og byggeplaner, samt vurdering av behov og omfang av avbøtende tiltak lokalt.»

Tidligere konsultasjoner og dialog i saken er i hovedsak utført før det ble avgjort at flystasjonen på Evenes skal bygges etter statlig plan. Proposisjonen sier at samiske interesser skal ivaretas i utredningen. Den sier også at samiske interessser i mindre grad blir berørt. Men siden statlig plan ikke gir innsigelsesadgang vil vi likevel be om at konsultasjoner utføres i denne saken for å sikre dialogen for at samiske interesser ivaretas i planarbeidet.

Vi vil minne om at konsultasjonsplikten ovenfor reinbeitedistriktene også må ivaretas og at de blir tilbudt konsultasjoner om beslutningsgrunnlag og beslutninger med målsetting om å oppnå enighet. Vi ber om at dette hensynet tas inn i planprogrammet. Det kan by på kapasitetsmessige utfordringer for reinbeitedistriktet i tilstrekkelig grad å delta i en slik konsultasjonsprosess. De bør kontaktes i god tid i forkant og avtale hvordan konsultasjonene bør legges opp angående tid, sted og innhold.

Ved planlegginga av Hålogalandsvegen, som vi har positiv erfaring fra, konsulterte vi med Vegvesenet og departementet før fastsetting av de ulike planstadiene. I dette tilfellet ønsker vi at det tilbys konsultasjoner før vedtak av planprogram og før vedtak av reguleringsplan. I tillegg vil det kunne være aktuelt å konsultere om konsekvensutredning for reindrift, kulturminner og andre samiske interesser er faglig tilstrekkelig.

Sametinget ber med dette om konsultasjoner med Forsvaret og departementet før planprogrammet vedtas endelig. I tillegg ber vi Forsvaret/departementet kontakte reinbeitedistriktet for å tilby de konsultasjoner. Sametinget deltar gjerne som observatør ved disse konsultasjonene om reinbeitedistriktet ønsker det. Sametinget ønsker videre å bli konsultert før reguleringsplanen vedtas og for å vurdere om konsekvensutredning for reindrift, kulturminner og andre samiske interesser er faglig tilstrekkelig. Vi vil komme tilbake til om det er behov for en egen avtale om konsultasjonsprosessen i denne saken.

Nærmere om konsultasjonsavtalen:

Konsultasjonsavtalen fastsetter nærmere spillereglene for hvordan statlige myndigheter og Sametinget kommuniserer om beslutninger som kan ha direkte betydning for samene. Selv om konsultasjonsavtalen konkretiserer spillereglene for kommunikasjonen, er det viktig å være klar over at statens forpliktelser til å konsultere ligger i ILO-konvensjon nr. 169 (ILO 169), FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966 (SP) og FNs urfolkserklæring av 2007 (urfolkserklæringa). Når det oppstår usikkerhet med hensyn til hvordan konsultasjonsavtalen blir praktisert eller skal praktiseres, er det derfor alltid grunn til å se tilbake til hva som ligger i de internasjonale forpliktelsene.

Dearvuodaiguin/Med hilsen

Sten Olav Heahtá
fágajođiheadđi/fagleder

Silje Hovdenak
ráđđeaddi/rådgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Hovedmottaker:

Forsvarsbygg

Eiendomsforvaltninge 9483
n

HARSTAD

Kopijja / Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Troms Romssa Fylkkamánni

Grovfjord Reinbeitedistrikt

Torvald Falch

Postboks 1405

Miljøvern avdelingen

v/ Britta Olsen

8002 BODØ

9291 TROMSØ